

МІСЦЕВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
РОЗВИТОК МІСТ УКРАЇНИ

АСОЦІАЦІЯ
МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

FEDERATION
OF CANADIAN
MUNICIPALITIES

FÉDÉRATION
CANADIENNE DES
MUNICIPALITÉS

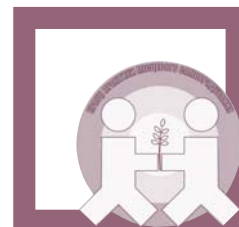
Canada

ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ МІСЦЕВИХ ГЕНДЕРНИХ ІНІЦІАТИВ

КРАЦІ ПРАКТИКИ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ

ЗБІРКА 29

КРАЩІ ПРАКТИКИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ МІСЦЕВИХ ГЕНДЕРНИХ ІНІЦІАТИВ

КРАЩІ ПРАКТИКИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

ЗБІРКА 29

Публікацію підготовлено в рамках проекту міжнародної технічної допомоги «Місцевий економічний розвиток міст України» (Проект МЕРМ), який впроваджує Федерація канадських муніципалітетів у партнерстві з Асоціацією міст України за фінансової підтримки Уряду Канади. Зміст публікації є виключною думкою авторів та не обов'язково відображає офіційну позицію Уряду Канади. Більше про Проект МЕРМ на веб-сайті www.mled.org.ua.

**«Досвід реалізації місцевих гендерних ініціатив»
Збірка 29, Київ, 2014**

У збірці представлено досвід органів місцевого самоврядування у реалізації спільно з громадськими організаціями ініціатив, спрямованих на активізацію участі жінок в економічному розвитку громади.

Всі матеріали видання доступні на веб-сторінці Асоціації міст України за адресою: www.auc.org.ua
При використанні матеріалів посилання на збірку обов'язкове.

ПЕРЕДМОВА

Рівний доступ жінок і чоловіків до процесів управління, прийняття рішень, участі в економічному житті має важливе значення для побудови демократичного суспільства.

Ні для кого не секрет, що в нашій державі між зарплатами жінок та чоловіків існує суттєвий розрив. В той час як чоловіки переважають у прибуткових сферах та серед керівників, жінки здебільшого працюють на низькооплачуваних посадах в освіті, медицині, їм важче відкрити та вести власну справу. Серед безробітних також більше представниць жіночої статі.

Подолання проблем гендерної нерівності – це важливе завдання всіх рівнів влади, зокрема, і місцевого самоврядування.

Допомогти суспільству подолати гендерні стереотипи через широкі інформаційні кампанії, сприяти жінкам у розвитку лідерських навичок, щоб вони активніше долучалися до прийняття управлінських рішень та ведення бізнесу, та багато інших ініціатив можна реалізувати на рівні територіальних громад, залучаючи громадський сектор та недержавні організації.

Асоціація міст України з метою підтримки діяльності органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення гендерної рівності наприкінці 2012 року оголосила Конкурс заявок від міських рад-членів АМУ на фінансування короткострокових спільних ініціатив органів місцевого самоврядування та неурядових організацій (або підприємницьких структур), спрямованих на підвищення активності жінок в економічному житті громад та в процесі прийняття рішень на місцевому рівні.

Конкурс організовано в рамках проекту «Місцевий економічний розвиток міст України», який здійснюється Федерацією канадських муніципалітетів у партнерстві з АМУ за фінансової підтримки Уряду Канади.

Згідно з умовами Конкурсу підтримка надавалася ініціативам, які передбачали організацію та проведення навчальних заходів, круглих столів, інформаційних кампаній, розробку навчальних програм, розробку та впровадження планів підтримки жінок-підприємниць та молодих лідерок, проведення досліджень (наприклад, «гендерного аналізу» місцевих бюджетів, розробку «гендерного портрету» міста

тощо), надання консультаційної підтримки жінкам. Загалом було відібрано дев'ять проектів, які отримали фінансову допомогу.

У цьому виданні публікуються матеріали, які описують практику органів місцевого самоврядування щодо реалізації спільно з громадськими організаціями проектів у сфері сприяння активізації участі жінок в економічному розвитку громади.

Реалізація кожної гендерної ініціативи стала ще одним важливим кроком на шляху подолання гендерних стереотипів, зменшення нерівності жінок і чоловіків у доступі до прийняття рішень, працевлаштування, підприємницької діяльності, а отже – сприятиме покращенню економічних можливостей жінок, їх професійній та особистісній самореалізації.

Користуючись нагодою, хочу подякувати канадським партнерам АМУ за співпрацю, а всім учасникам Конкурсу – за розуміння проблем гендерної нерівності та активну діяльність з їх подолання, а також за те, що охоче поділилися своїм досвідом. Переконалися, що міста зацікавлені матеріалами цієї збірки і зможуть використати вже апробовані практики в своїй роботі.

Мирослав Пітцик,
Виконавчий директор Асоціації міст України

ЛЬВІВ

Жінки у підприємництві

Передумови

Конституція України та Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей чоловіків і жінок» декларують рівні права жінок та чоловіків, але, на жаль, не гарантують для них реального рівноправ'я та рівних можливостей на ринку праці і в підприємстві. Заходи з забезпечення такої рівності мають передбачатися у державних та місцевих програмах підтримки підприємництва.

Львівська міська рада схвалює та реалізує програми, якими передбачено заходи щодо активізації підприємництва в місті, допомогу як чоловікам, так і жінкам. Проте, ці заходи не завжди є гендерно-збалансованими і сприяють посиленню підприємницької активності жінок.

Благодійний фонд «Центр підтримки ініціатив» у 2012 році провів оцінку «Програми сприяння розвитку підприємництва у м. Львові на 2011-2013рр.» щодо врахування гендерного компоненту. Виявилося, що Програма є гендерно-нейтральною. За підсумками опитування міських підприємців (чоловіків і жінок) стало очевидно, що жінки є більш вразливими на початкових етапах становлення бізнесу, потребують більше уваги та сторонньої допомоги, а саме: порад, кон-

сультацій, підтримки з боку досвідчених підприємців. Окрім того, жінки переважно працюють в малому та середньому бізнесі, лише одиниці з них – у великому. Отже, оцінка показала, що у Львові слабо розвинута інфраструктура сприяння розвитку саме жіночого підприємництва.

Практика

Департамент економічної політики Львівської міської ради спільно з Благодійним фондом «Центр підтримки ініціатив» розробили Проект «Жінки в підприємстві», який враховує потреби жінок-підприємниць та спрямований на підвищення їх сус-

пільної активності і розширення економічних можливостей.

Виконавці Проекту поставили перед собою мету допомогти львів'янкам на етапі створення бізнесу та напрацювати відповідні пропозиції до Програми сприяння розвитку підприємництва у м. Львові на 2014-2016 роки.

Автори ініціативи вирішили запропонувати львів'янкам безкоштовні тренінги, спрямовані на покращення знань і навичок жінок, які мають бажання започаткувати та розвивати власний бізнес.

Щоб залучити до участі в Проекті жінок, які хочуть розпочати власну справу, було проведено широку інформаційну кампанію. Про початок Проекту «Жінки в підприємництві» його організатори повідомили на брифінгу. Інформацію про Проект та запрошення до участі було опубліковано на сайті Львівської

міської ради. Відповідна інформація як соціальна реклама була розміщена на рекламних площинах у різних частинах міста.

Групи учасниць формувалися за заявами-анкетами, які подавали зацікавлені жінки. У процесі відбору важливим чинником була мотивація претендентки та бажання навчатися.

Протягом квітня-червня відбулися три тренінги, кожний з яких складався з десяти тематичних занять:

- Логістика започаткування підприємницької діяльності
- Ефективна робота в команді
- Дослідження та аналіз ринку
- Організаційно-правові форми бізнесу
- Маркетинг
- Фінансовий менеджмент та оподаткування
- Ефективні комунікації

- Громадсько-ділові відносини (PR)
- Бізнес-планування
- Створення та ефективна робота бізнес-асоціацій.

Ці заняття покликані допомогти жінкам знайти шляхи реалізації своїх бізнес-ідей, навчитись володіти фінансовими інструментами, розвинути бізнес-бачення, ознайомитись з законодавчою базою у різних сферах діяльності. Навчання проводили бізнес-тренери, а також фахівці з юридичних та податкових питань.

У рамках тренінгів організовувались виїзди на міські бізнесові підприємства, якими керують жінки. Під час «майстер-класів» успішні підприємниці ділилися з учасницями тренінгів власним досвідом організації та ведення бізнесу, а також розповідали, як вдається вести активну діяльність та приділяти належну увагу сім'ї.

За підсумками тренінгів організовувалися «круглі столи», брифінги, фокус-групи, на яких кожна учасниця могла висловити власну думку щодо корисності навчання та пропозиції щодо його вдосконалення.

Важливим компонентом Проекту стало започаткування роботи консультативного пункту для підприємниць «Порадниця» на базі Львівського міського центру підтримки бізнесу (ЛМЦПБ). Передбачено й можливість подати запит електронною поштою та отримати консультацію.

Результати

В ході реалізації Ініціативи 56 львів'янок пройшли навчання на тренінгах, які допомогли їм покращити знання та набути досвід щодо створення та ведення власного бізнесу. Як показує підсумко-

ве опитування учасниць, вони отримали необхідну інформацію та набули практичних навичок бізнес-планування, всі теми були цікавими, корисними та актуальними. Отже, мета тренінгів досягнута. 15 учасниць Проекту зареєструвалися для запо-

чаткування своєї власної справи.

Важливий досвід здобула й Львівська міська рада як організатор Проекту. Тепер львів'янки мають можливість отримати у консультативному пункті «Порадниця» вичерпну інформацію про започаткування та ведення підприємницької діяльності.

Загалом реалізація Ініціативи «Жінки в підприємстві» стала важливим чинником привернення уваги як громадськості, так і влади до гендерних аспектів підтримки місцевого бізнесу. Тепер при міській Координаційній ради з питань розвитку підприємництва діє Гендерний Комітет, до складу якої увійшли жінки-підприємниці, представниці неурядових організацій та експертного середовища. Низку пропозицій щодо врахування питань гендерної рівності включено до Програми розвитку підприємництва у м. Львові на 2014-2016 роки, що забезпечить системність і сталість діяльності з підтримки жіночого підприємництва.

Інформація для контактів

**Департамент економічної політики
Львівської міської ради
пл. Ринок, 1, м. Львів, 79008
тел. 322-297 57 64, факс 235 42 26
ел.пошта: ver.lviv.mail@gmail.com**

Благодійний фонд

**«Центр підтримки ініціатив»
а/с 8461, м.Львів, 79021
ел.пошта: oks.matusyak@gmail.com**

ЧЕРКАСИ

Гендерне бюджетування як основа ефективного та справедливого місцевого бюджету

9

Передумови

Для громади Черкас характерно, що жінки, у порівнянні з чоловіками, зайняті у більш низькооплачуваних сферах діяльності і, відповідно, мають нижчий рівень доходів.

Ще однією проблемою є неврахування гендерного аспекту, тобто потреб реальних жінок і чоловіків, при плануванні міського бюджету та наданні муніципальних послуг. Такий підхід не відповідає концепції рівного доступу. Міська влада покликана працювати для задоволення інтересів і потреб всієї громади, а кожний її громадянин

(чоловік чи жінка) має пряме відношення до бюджету як платник податку та споживач послуг. Тому основою ефективного та справедливого місцевого бюджету має стати гендерне бюджетування.

Саме на впровадження такого інструменту була спрямована Ініціатива Комунального підприємства «Інститут розвитку міста» Черкаської міської ради, яку було вирішено реалізувати спільно з Черкаським обласним осередком Всеукраїнської асоціації жінок «Славія» та у співпраці з виконкомом Черкаської міської ради.

Практика

Інформування громади та медіа, привернення уваги до проблем гендерної рівності, обговорення можливих шляхів їх вирішення - саме такі цілі мала початкова прес-конференція, яка відбулася у березні 2013 року у приміщенні Черкаської мерії. Учасники розповіли журналістам, що впровадження гендерних підходів до формування міських програм та складання місцевого бюджету є необхідним. Саме гендерний аналіз дозволить оцінити, як в реальності забезпечується рівність прав та можливостей чоловіків та жінок

у конкретній сфері, а врахування його результатів сприятиме покращенню якості послуг для жителів міської громади.

Наступним кроком в реалізації Ініціативи став тренінг «Гендерне бюджетування», який відбувся у квітні. Його учасниками стали державні службовці, працівники органів місцевого самоврядування, місцеві депутати, громадські активісти - загалом 40 людей. Завдяки злагодженій ефек-

тивній роботі під час тренінгу вдалося спільними зусиллями обрати пілотну сферу для проведення гендерного аналізу – систему позашкільних закладів.

Отже, подальші зусилля було зосереджено на розробці конкретної гендерно-бюджетної ініціативи, у втіленні якої зацікавлені і міська влада, і громада. Для проведення гендерного аналізу бю-

джету було сформовано робочу групу під керівництвом досвідченого фахівця Т.Іваніної.

Протягом чотирьох місяців (травень – серпень) було виконано значний обсяг роботи.

Дослідження фокусувалося на проведенні гендерного-бюджетного аналізу системи позашкільних навчальних закладів міста. Мета – вивчити з точки зору гендерних критеріїв стан функціонування та фінансування цих закладів. Для цього було сформульовано такі завдання:

- проаналізувати «Програму розвитку позашкільних навчальних закладів на 2011-2015 роки» з урахуванням гендерної складової;
- виявити користувачів (з урахуванням статі) та проаналізувати комплекс та вартість послуг, які надають позашкільні навчальні заклади;
- розробити рекомендації щодо розвитку системи позашкільних навчальних закладів та за потреби запропонувати відповідні зміни до Програми.

В процесі проведення дослідження окрема увага була зосереджена на функціонуванні системи позашкільних закладів, особливостях її фінансування та гендерному аналізі структури послуг і користувачів. Виявилось, що гендерний компонент не інтегровано загалом до Програми, а її текст є гендерно-нейтральним.

Послуги у системі позашкільної освіти надаються переважно за такими напрямками: спортивно-оздоровчий, хореографічний, художньо-естетич-

ний, науково-технічний, декоративно-прикладний. Найбільша різниця щодо представництва хлопців простежується у хореографічному та декоративно-прикладному напрямках. Диспропорції представництва дівчат наявні у спортивно-оздоровчому напрямі. Також спостерігається тенденція до зменшення кількості дітей, охоплених системою. Дослідники припустили, що користувачів не повністю влаштовує наявний спектр послуг.

Загальна сума видатків міського бюджету на систему у 2012 році становила 38033,7 тис. грн. Розподіл фінансування закладів за напрямками: «Освіта» – 19%, «Культура» – 58%; «Фізична культура і спорт» – 23% (взагалі у структурі видатків міського бюджету на заклади позашкільної освіти переважають кошти на заробітну плату та комунальні послуги). Дослідники підраховали й витрати на навчання однієї дитини у позашкільних закладах за напрямками: «Освіта» – 1290 грн., «Культура» – 10022 грн., «Фізична культура і спорт» – 3325 грн. Якщо врахувати кількість дівчат та хлопців, які відвідують позашкільні заклади, то можна підсумувати витрати окремо на дівчат і хлопців за напрямками:

«Освіта»: дівчата – 63%, хлопці – 37%;

«Культура»: дівчата – 68%, хлопці – 32%;

«Фізична культура і спорт»: дівчата – 74%, хлопці – 26%.

Підсумком дослідження стали рекомендації,

спрямовані на оптимізацію діяльності системи позашкільних навчальних закладів у Черкасах, в основу яких покладено ідею комплексного гендерного підходу для забезпечення соціальної справедливості:

1. Включити гендерний компонент при розробці майбутніх та до вже діючих міських програм: Програми розвитку позашкільних навчальних закладів м.Черкаси на 2011-2015 роки, Програми «Черкаські таланти» на 2010-2014 роки та Програми розвитку фізичної культури та спорту у місті Черкасах на 2012-2016 роки.

2. Запланувати заходи та фінансування, спрямовані на вивчення потреб користувачів щодо послуг позашкільних навчальних закладів.

3. Проводити систематичні дослідження для вивчення потреб хлопців та дівчат різних вікових категорій щодо послуг позашкільних навчальних закладів.

4. Включити гендерно-розподілені статистичні дані у систему звітності і планування по системі позашкілля.

5. Проводити гендерно-чутливі інформаційні кампанії щодо організації змістовного дозвілля дітей та молоді.

Підсумки дослідження та напрацьовані рекомендації були презентовані громадськості, журналістам та представникам міської влади під час фінальної прес-конференції у міській мерії.

Результати

Результатом реалізації Ініціативи стала робота та пілотне впровадження інструменту, що забезпечує врахування гендерної складової при формуванні політики міської влади та складанні місцевого бюджету. Використана методика для дослідження однієї сфери – системи позашкільних закладів – довела можливість та необхідність застосування гендерних підходів під час формування міських програм розвитку, а напрацьовані рекомендації можна буде втілити й в інших сферах муніципальних послуг.

Важливим чинником успіху є залучення досвідчених фахівців з гендерного аналізу та проведення інформаційно-просвітницької діяльності.

Найголовніше, що завдяки Ініціативі вдалося розпочати у Черкасах процес впровадження гендерно-орієнтованих підходів у бюджетній сфері, привернути увагу міської влади до необхідності врахування гендерних критеріїв при наданні послуг та плануванні програм.

Команда спеціалістів, які реалізовували Ініці-

ативу, планує і надалі співпрацювати з міською владою для впровадження інструментів гендерного бюджетування для досягнення мети - отримання гендерно-збалансованого бюджету міста Черкаси.

Також виконавці висловлюють готовність поділитися набутим досвідом з іншими містами – надати консультації, рекомендації, напрацьовані матеріали.

Інформація для контактів

КП «Інститут розвитку міста»

Черкаської міської ради

вул. Б. Вишневецького, 36, к. 701

м. Черкаси

тел. 472 -36 01 61, факс 36 01 70

ел.пошта: gala@rada.ck.ua

Черкаський обласний осередок

Всеукраїнської асоціації жінок «Славія»

вул. Громова, буд.96, к.9

м. Черкаси

093 98 98 911

КРИВИЙ РІГ

Передумови

Гендерний дисбаланс, який є доволі помітним на сучасному ринку праці, полягає у нерівному представництві жінок і чоловіків на керівних посадах, концентрації жінок в найменш престижних галузях економіки та сферах діяльності, а також у нерівних умовах оплати праці. Так, у Дніпропетровській області станом на 2011 рік розрив між зарплатами жінок і чоловіків склав 31,6% (на користь останніх). До такої ситуації призводить дискримінація в процесі працевлаштування і професійного розвитку та секторальна фахова сегрегація.

Причиною гендерної нерівності та низької економічної активності жінок є, зокрема, недостатньо розвинута система дієвих механізмів для реалізації політики рівних прав і можливостей, в тому числі механізмів гендерного аналізу, а також – брак гендерно-визначених статистичних даних під час вироблення місцевої політики.

Одним із засобів утвердження гендерної рівності є створення гендерних портретів територіальних громад.

Гендерний портрет міста як засіб сприяння участі жінок у місцевому економічному розвитку

Практика

Комітет у справах сім'ї та молоді виконкому Криворізької міської ради та Дніпропетровська обласна громадська організація «Промінь» вирішили спільно створити гендерний портрет Кривого Рогу.

Ініціатива «Гендерний портрет міста Кривий Ріг – засіб сприяння участі жінок у місцевому економічному розвитку» мала на меті виявити реальний стан і динаміку гендерних відносин в соціально-економічній сфері та привернути

увагу службовців органів місцевого самоврядування і громадськості до питань гендерної рівності.

Реалізація Ініціативи тривала з квітня по червень 2013 року.

До розробки Гендерного портрету міста були залучені досвідчені експерти у сфері гендерної рівності та публічної політики.

Структурно документ складається зі статистичної та аналітичної частин. Статистична складова містить гендерну статистику, надану Головним управлінням статистики в Дніпропетровській області та іншими установами і організаціями, поділену за тематичними розділами: демографічна характеристика, політика та публічне управління, громадсько-політичне (суспільне) життя, зайнятість та безробіття, охорона здоров'я, освіта, правопорушення. Аналітична складова – це коментарі експертів до

кожного з розділів гендерного портрету міста. Останнім розділом видання є висновки та рекомендації.

Зокрема, експерти зробили такі висновки, що характеризують гендерний портрет Кривого Рогу:

- Кількість чоловіків переважає у вікових групах до 25 років, у віковій групі 25 – 29 років існує гендерний баланс, після 29 років - переважають жінки. Середній вік жителів міста: жінки - 42,7 роки, чоловіки – 37,2 роки.

- Загальнодержавна тенденція до переважання чоловіків у сфері публічної політики зберігається й на рівні міста. У депутатському корпусі міської ради лише 20% жінок, у районних в місті радах – в середньому 26%. З 11 членів виконавчого комітету Криворізької міської ради лише 2 жінки (18,2%).

- у Кривому Розі легалізовано 16 жіночих громадських організацій, що є другим в області показником після Дніпропетровська.

- На ринку праці міста (як і області в цілому) наявний помітний гендерний дисбаланс – жінки працюють у найменш престижних галузях економіки та сферах діяльності, ніж чоловіки і отримують меншу зарплату – на 60-70%. Наслідком цього є велика різниця у розмірах пенсій жінок і чоловіків. Зважаючи на те, що жінок серед пенсіонерів міста 63,4%, стає очевидною одна з причин фемінізації бідності. Рівень

зареєстрованого безробіття серед жінок у 2,5 раз вищий, ніж серед чоловіків.

- Розробники гендерного портрету зазначають, що їм не вдалося отримати гендерно розподілені дані щодо підприємницької діяльності в місті. Виявилося, що облік фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності за статтю не ведеться.

- Різниця в захворюваності чоловіків і жінок є незначною, рівень захворюваності в місті зменшується. Показник смертності чоловіків у вікових групах, починаючи з 20 років, перевищує цей показник серед жінок.

- Жінки і чоловіки міста мають рівні можливості в отриманні середньої, професійно-технічної та вищої освіти. Серед студентів вишів жінок незначно більше, ніж чоловіків. Жінок удвічі більше, ніж чоловіків, серед кандидатів та в півтора рази більше – серед докторів наук. Але освітній потенціал жінок використовується недостатньо – вони обіймають посади менш престижні та менш оплачувані, працюють у сферах з меншою заробітною платою.

- Злочинність у Кривому Розі (як і по всій Україні) поширена переважно серед чоловіків. Частка чоловіків серед осіб, які підозрювалися у скоєнні злочинів, є переважною і у 2012 р. становила 87,7%.

Розробники гендерного портрету Кривого Рогу напрацювали такі рекомендації Комітету

у справах сім'ї та молоді Криворізької міської ради:

- забезпечити науковий супровід реалізації державної сімейної та молодіжної політики в місті, зокрема виконання цільової «Програми реалізації державної та місцевої політики щодо поліпшення становища дітей, молоді, жінок і сім'ї у м. Кривому Розі на 2013 рік», шляхом організації та проведення в місті гендерних досліджень на систематичній основі із залученням профільних неурядових організацій, тимчасових творчих колективів вищих навчальних закладів, наукових установ, експертів аналітичних та дослідних центрів;

- сприяти інтеграції гендерної складової в публічну політику на рівні міста, запровадженню в практичну діяльність органів влади

гендерного аналізу та гендерного оцінювання впливу, організації і проведення одноденних навчальних тренінгів та «тижнів ознайомлення з гендерним аналізом» із залученням до виконання цих заходів представників освітніх та наукових установ, аналітичних центрів, профільних громадських організацій;

- щорічно розробляти гендерний портрет міста на основі гендерної статистики із залученням представників освітніх та наукових установ, аналітичних центрів, профільних громадських організацій;

- щорічно проводити конкурси на кращого роботодавця міста за критеріями забезпечення гендерної рівності під час працевлаштування та в ході трудової діяльності, створення умов для поєднання професійних і родинних обов'язків, професійного розвитку та кар'єрного зростання для жінок;

- стимулювати ініціативи, спрямовані на збільшення кількості жінок на керівних посадах;

- практикувати проведення опитувань, соціологічних, аналітичних досліджень серед жінок-підприємниць для визначення потреб та основних перешкод у розвитку жіночого підприємництва;

- висвітлювати успішні приклади діяльності жінок-підприємниць у місцевих засобах масової інформації;

- сприяти об'єктивному висвітленню актуальних проблем гендерної нерівності, дискримінації за ознакою статі, насильства в сім'ї шляхом організації навчальних семінарів-тренінгів з питань гендерної рівності для представників електронних та друкованих ЗМІ.

Гендерний портрет міста Кривого Рогу був презентований працівникам виконкому міської ради та широкій громадськості.

Результати

Найпершим результатом Проекту є те, що посадові особи органів місцевого самоврядування Кривого Рогу, спираючись на рекомендації видання «Гендерний портрет міста», мають можливість застосовувати висновки гендерних досліджень та гендерну статистику при підготовці програм місцевого економічного розвитку.

«Гендерний портрет міста Кривого Рогу» і надалі слугуватиме інформаційним джерелом для моніторингу становища жінок і чоловіків, основою для гендерного аналізу.

Довготривалим результатом Ініціативи стане позитивний вплив на жителів міста (жінок і чоловіків), які є бенефеціаріями міських програм. Адже зменшення гендерної нерівності у соціально-економічній сфері сприятиме підвищенню рівня економічної активності жінок і як

наслідок – розвитку всієї громади.

Привернення уваги широкої громадськості, ЗМІ, місцевих політиків до проблем гендерної нерівності та формування усвідомлення необхідності дотримання рівноправ'я незалежно від статі, стане ще одним важливим кроком на шляху зменшення нерівності у доступі до прийняття рішень, працевлаштування, підприємницької діяльності. В кінцевому результаті це сприятиме сталості місцевого економічного розвитку та підвищенню якості життя всіх мешканців Кривого Рогу.

Інформація для контактів
Комітет у справах сім'ї та молоді
виконкому Криворізької міської ради
пл.. Радянська, 1
м. Кривий Ріг,
Дніпропетровська область, 50101
тел. 564-74 52 74
ел.пошта: v.family@kryvyirih.dp.ua

Дніпропетровська обласна ГО «Промінь»
вул. Героїв Сталінграда, 32-а, к. 24
м. Дніпропетровськ, 49055
тел. 56-789 80 18
факс 562-46 05 65
ел.пошта: morgunolena@gmail.com

ГОРОДНЯ

Сильна жінка – сильна громада

Передумови

Сьогодні роль жінки в суспільстві зазнає змін. Вона вже не хоче бути просто домогосподаркою, а прагне стати матеріально-незалежною від чоловіка і будує власну кар'єру, відкриває свій бізнес тощо. Але, на жаль, подекуди гендерні стереотипи стають на заваді реалізації талантів і здібностей у професійній діяльності.

Як свідчить статистика, в місті Городня жінки очолюють більшість існуючих вуличних, домових комітетів, кооперативів (в т.ч. створених для будівництва газопроводу та водопроводу). Але їм бракує знань щодо ефективного управління органами самоорганізації населення. При цьому ОСН є складовою системи місцевого самоврядування і їх діяльність впливає на економічний розвиток громади.

Практика

Городнянська міська рада разом з громадською організацією Центр «Доброчин» вирішили допомогти жінкам, які планують очолити новостворені ОСН, сформувані лідерські якості та підвищити їх спроможність брати участь у вирішенні питань місцевого розвитку. В рамках Ініціативи,

яка отримала назву «Сильна жінка – сильна громада», було розроблено серію спеціалізованих тренінгів для жінок-лідерів.

Проект реалізовувався у два етапи.

На першому етапі (березень 2013 року) було сформовано команду тренерів, спільно з якими автори Ініціативи напрацювали програму тренінгів.

Для залучення зацікавленої аудиторії було проведено широку інформаційну кампанію у місцевих ЗМІ та організовано початкову прес-конференцію. Її учасниками стали представники вуличних та домових комітетів, органів місцевого самоврядування та громадського сектору.

На другому етапі реалізації Ініціативи, який тривав протягом квітня-серпня 2013 року, діяльність була зосереджена на підготовці та проведенні тренінгів. Програма складалася з двох циклів, у кожному з яких було по три заняття, що тривали по п'ять годин кожне. Важливо, що тренінги були сплановані таким чином, щоб їх теми логічно продовжувалися та допомагали закріпити отримані знання і навички. Учасниками навчання, окрім жінок-керівників ОСН, стали депутати міської ради, працівники виконкому, підприємці, безробітні, пенсіонери. Таке широке коло учасників стало підтвердженням суспільного інтересу до гендерних питань.

Цикл «Жіноче лідерство як запорука успіху та розвитку в контексті громади»:

Тренінг № 1 «Ідентифікація особистих потреб

та соціальні ролі».

Завдання: навчитись визначати себе як особистість і виробляти комплексні відчуття причетності та індивідуальності; проаналізувати чинники, які перешкоджають і сприяють проявам власної ідентичності.

Тренінг № 2 «Гендер і стать. Гендерні стереотипи».

Завдання: підвищити чутливість до широкого кола гендерних питань на особистісному, міжособистісному, інституційному та суспільному рівнях; сформувати навички в аналізі управління ролями, відносинами та ситуаціями, пов'язаними з гендером.

Тренінг № 3 «На шляху до ефективного лідерства».

Завдання: вивчити основні принципи роботи лідера в команді, визначити стратегію поведінки в залежності від ситуації чи задачі.

Цикл «Участь жінок у прийнятті рішень на місцевому рівні через ОСН».

Тренінг № 1 «Механізми ефективного виконання власних повноважень ОСН, планування та налагодження їх роботи».

Завдання: організація документообігу в ОСН; підготовка та проведення загальних зборів (конференцій) жителів; підготовка та проведення засідань ОСН та інших колегіальних органів.

Тренінг № 2 «Організація бухгалтерського обліку і звітність в ОСН».

Завдання: організація планування діяльності; контроль реалізації прийнятих рішень; ведення звітної документації.

Тренінг № 3 «Мотивація активу ОСН і членів громади».

Завдання: організація роботи з жителями; робота зі зверненнями; використання можливостей мережі Інтернет для налагодження ефективної

комунікації.

На завершення реалізації Ініціативи було проведено конференцію. Виконавці проекту підбили підсумки проведеної роботи, проаналізували результати та визначили шляхи участі жінок у вирішенні актуальних проблем розвитку громади міста Городня. Жінки, які пройшли тренінги, відмічали, що отримані знання і навички дозволять їм більш ефективно діяти на користь громади та виступати партнерами влади у вирішенні актуальних проблем місцевого розвитку. Городнянський міський голова А.Богдан, який взяв участь у конференції, представив погляд влади на просування гендерних питань у програми соціально-економічного розвитку міста та вислухав думки і пропозиції жінок-активісток. Дискусія сприяла підвищенню розуміння важливості спільної роботи та дотримання принципів гендерної рівності.

Результати

Загалом 30 жінок взяли участь у двох циклах навчальних тренінгів на двох циклах тренінгів в рамках Ініціативи «Сильна жінка – сильна громада». Вони підвищили рівень своїх знань і навичок у питаннях розвитку жіночого лідерства та гендерної рівності, вивчили можливості безпосередньої участі у вирішенні питань місцевих громад через діяльність органів самоорганізації населення. Ці знання стануть фундаментом для продовження їх

власного професійного розвитку, а також поширення набутих навичок серед інших жінок та представників організацій, в яких вони працюють.

Напрацьовані в рамках проекту програми тренінгів будуть використані для навчання жінок-лідерів в інших громадах Чернігівщини, адже партнер ініціативи ГО «Доброчин» прово-

дить свою діяльність по всій області. Окрім того, автори Ініціативи висловлюють готовність поділитися своїм досвідом з містами інших областей України.

У довготривалій перспективі реалізація Проєкту сприятиме активізації участі жінок в економічному розвитку міста Городня.

Інформація для контактів

**Пацюк Тетяна Олексіївна,
Секретар Городнянської міської ради
вул. Леніна, 13,
м. Городня, Чернігівська обл, 15100
тел./факс 4645-2 74 46
ел.пошта: gormr@cg.ukrtel.net**

**ГО Центр «Доброчин»
вул. Жабинського, 13/42,
м Чернігів, 14017
тел./факс 462-67 71 81**

ВІННИЦЯ

До сталого розвитку через участь жінок

Передумови

Вінниця – інноваційне місто, що впроваджує новітні технології у різних сферах. Міський бюджет складається та реалізується за програмно-цільовим методом. Однак, програми соціально-економічного розвитку потребують врахування гендерного аспекту, щоб відповідати потребам всіх груп населення міста.

Наприклад, за статистичними даними Програми зайнятості населення м. Вінниці на 2012-2013 роки безробіття серед жінок у місті становить 77%, молоді у віці до 35 років – 69%. На одне робоче місце претендує 37 осіб. В той же час, в прогнозі вивільнення працівників (1038 осіб) значаться представники охорони здоров'я, соціальної допомоги, державного управління, переробної промисловості, освіти, тобто тих галузей, у яких переважно задіяні саме жінки.

Міжнародні конвенції та рекомендації у галузі праці, спрямовані на забезпечення рівності можливостей та ставлення до працюючих чоловіків і жінок, визнають, що «всі люди, незалежно від раси, віри або статі, мають право на здійснення свого матеріального добробуту та духовного розвитку в умовах свободи

та гідності, економічної сталості й рівних можливостей».

Отже, через відсутність комплексного гендерного підходу при розробці програм та проектів спостерігається гендерна незбалансованість завдань та ресурсів, запланованих на їх виконання. З метою розв'язання цієї проблеми Вінницький міський центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді і Вінницьке об'єднання обласних громадських організацій «Відкрите суспільство» вийшли зі спільною ініціативою.

Практика

Ініціатива «До сталого розвитку через участь жінок» спрямована на впровадження комплексного гендерного підходу в процес розробки програм і проектів Вінницької міської ради, що дозволить забезпечити можливості рівного доступу жінок та чоловіків до управління, ресурсів та послуг місцевого економічного розвитку.

Діяльність, що розпочалася у вересні 2013 року, передбачала три головні компоненти: інформаційний, освітній та дослідницький.

Інформаційний компонент, головним чином, мав на меті привернення уваги широкої аудиторії до проблем гендерної нерівності та шляхів їх подолання. Так для місцевих ЗМІ було проведено прес-конференцію за участі експертів та фахівців. Для керівників та посадовців

органів місцевого самоврядування міста було організовано круглі столи.

В рамках освітнього компоненту пройшла серія інтерактивних тренінгів для представників Муніципального університету та працівників, відповідальних за розробку програм та проектів в міській раді. В програмі навчання – практичні аспекти застосування комплексного гендерного підходу.

Дослідницький компонент реалізовувався за двома напрямками:

- соціологічне дослідження «Гендерний портрет м. Вінниці»;
- двокроковий моніторинг рівня комфорту проживання жінок у Вінниці.

В процесі соціологічного дослідження «Гендерний портрет м. Вінниці» було виконано такі роботи:

1) проведено збір гендерно-розподілених офіційних статистичних даних за 2010-2012 роки щодо демографічної ситуації, соціально-економічних показників становища жінок та чоловіків, представництва жінок і чоловіків в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, зайнятості і безробіття серед жінок та чоловіків, стану здоров'я жінок та чоловіків, фізичної культури та спорту, освіти і науки, сімейної політики, показників рівня злочинності і насильства в сім'ї;

2) підготовлено порівняльний аналіз даних та простежено динаміку для виявлення гендерних диспропорцій у різних сферах життєдіяльності міської громади;

3) визначено наявні ресурси та можливі перешкоди у забезпеченні рівних прав жінок та чоловіків.

Двокроковий моніторинг – пілотне дослідження серед жінок через анкетування та серед експертів через моніторинг їх думки – допоміг подолати

недостатність гендерно-розподіленої статистики.

За підсумками дослідницького компоненту підготовлено рекомендації щодо можливостей подолання гендерного дисбалансу та нерівного доступу жінок і чоловіків до ресурсів розвитку.

Результати

Першим результатом реалізації ініціативи «До сталого розвитку через участь жінок» у Вінниці стало привернення уваги ЗМІ та жителів міста до проблем нерівності жінок і чоловіків у різних сферах життя.

Не менш важливим напрацюванням є залучення представників органів місцевого самоврядування до інтерактивних тренінгів. Учасни-

ки усвідомили необхідність врахування питань гендерної рівності у своїй роботі та застосування комплексного гендерного підходу при складанні планів і програм розвитку.

«Гендерний портрет м. Вінниці», розроблений в рамках ініціативи, дозволив здійснити оцінку становища жінок і чоловіків у різних сферах соціально-економічного розвитку міста. Це дослідження, презентоване у січні 2014 року широкій громадськості та органам місцевого самоврядування, стало предметом суспільних дискусій щодо оптимізації соціально-економічної політики в місті.

Виконавці ініціативи підготували та передали до Вінницької міської ради такі рекомендації:

1. Удосконалити зміст гендерно-розділеної статистики.
2. Зробити відкритою інформацію щодо переліку статистичних показників.
3. Впровадити використання гендерної ста-

тики при підготовці управлінських рішень та регулярно проводити експертну оцінку врахування гендерного підходу.

4. Залучати посадовців органів місцевого самоврядування до тренінгових програм та стимулювати їх до застосування отриманих навичок у повсякденній роботі.

Отже, гендерний портрет міста є важливим етапом у формуванні політики забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, дозволяє простежити динаміку змін та лягає в основу подальших досліджень.

У Вінниці ініціатива щодо створення гендерного портрету міста стала поштовхом до створення при міській раді Міжвідомчої ради з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми.

Інформація для контактів
Сулімова Світлана Іванівна,
Директор Вінницького міського
центру соціальних служб для сім'ї,
дітей та молоді
вул. Соборна, 59, офіс 711,
м. Вінниця, 21050
тел./факс 432- 35 60 64
ел. пошта: vmc_sdm@vmr.gov. ua

Ходакова Світлана Анатоліївна,
Голова правління ВООГО
«Відкрите суспільство»
вул. Г. Мороза, 103,
м. Вінниця, 21011
тел. 098 226 55 79
ел. пошта: opensociety.vinnitsa@gmail.com

ЖИТОМИР

Передумови

У Житомирі діє міська рада та дві районних – Богунська і Корольовська. Серед депутатів міської ради 21,6% жінки, районних – 18% у Богунській та 24% у Корольовській.

Таке представництво жінок у радах можна сприймати як позитивну тенденцію, але їх реальний вплив на прийняття рішень є доволі проблемним. Адже, як свідчать дослідження Світового банку, зміни у врахуванні інтересів жінок починаються, коли на рівні прийняття рішень їх кількість досягає принаймні 30%.

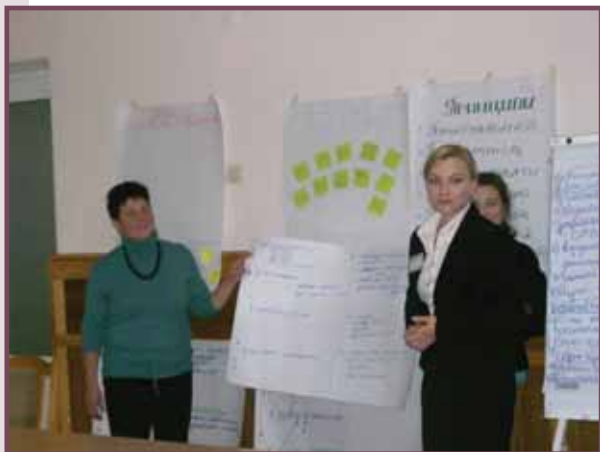
Розширення участі жінок у прийнятті рішень та економічному розвитку

Таким чином, з огляду на наступні місцеві вибори, потреба збільшення кількості жінок у складі депутатського корпусу залишається для Житомира актуальною.

Практика

Підсумки фокус-групи, в якій взяли участь жінки-лідерки, що працюють у різних закладах та підприємствах міста, підтвердили наявність стримуючих чинників щодо розвитку кар'єри та участі у політичному житті міста. Зокрема, до зовнішніх чинників фахівці відносять стереотипне сприйняття в громаді та недостатню консолідацію і підтримку серед жінок, до внутрішніх – зупинення на досягнутому, стереотипне сприйняття власних досягнень, недостатній рівень поінформованості про сучасні управлінські технології тощо.

Саме на подолання цих чинників та вмотивування жінок до активної участі у житті громади спрямована ініціатива «Розширення участі жінок у прийнятті рішень та економічному розвитку м. Житомира», яку спільно розробили та реалізували Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Житомирської міської ради і Житомирська обласна молодіжна громадська організація «Паритет».

Головна ідея - стимулювання жінок, які мають досвід ведення економічної та політичної діяльності, до активного професійного розвитку та подальшої побудови кар'єри з метою впливу на процеси прийняття рішень.

Реалізувати цю ідею автори ініціативи вирішили через надання жінкам-активісткам можливості здобути нові знання та навички, які допоможуть в особистісному зростанні та само-реалізації.

Стартувала ініціатива у вересні 2013 року з проведення прес-конференції для місцевих ЗМІ, під час якої було, зокрема, було оголошено про запрошення жінок до участі у тренінгах.

В результаті було сформовано дві групи, до яких увійшли жінки-депутати місцевих рад та очільниці різноманітних організацій.

Для кожної групи було проведено цикл тренінгів за такою тематикою:

- Жіноче лідерство крізь призму проблем та перспектив.
- Гендерне бюджетування як ефективний інструмент управління.
- Теорія і практика організації зв'язків з громадськістю.
- Основи ефективного тайм-менеджменту.

Фахівці, залучені до ініціативи, розробили для слухачок тематичні інформаційні буклети з питань гендерного бюджетування.

Завершальним заходом ініціативи став підсумковий круглий стіл у лютому 2014 року, на якому учасниці змогли висловити свої враження та позицію щодо корисності отриманих знань.

Результати

В ході тренінгів, проведених в рамках ініціативи, жінки-лідерки Житомира отримали нові знання та навички (PR-технології, тайм-менеджмент, самопрезентація тощо), обмінялися досвідом. Участь у цих заходах допомогла їм розширити мережу соціальних контактів, зміцнити власний потенціал та віру у свої сили, тобто, отримати мотивацію щодо нових особистих досягнень.

Поглиблені знання у гендерних і соціально-економічних питаннях сприятимуть підвищенню спроможності депутаток у процесі прийняття рішень. А жінки-лідерки громадських організацій змогли сформувати стимул до висунання своїх кандидатур на виборах до органів місцевого самоврядування.

Практично всі учасниці висловилися щодо необхідності продовження таких тренінгів для різних цільових аудиторій жінок, особливо для молоді, із залученням представниць всіх рівнів місцевого самоврядування. Зокрема, було запропоновано започаткувати Житомирську обласну школу жіночого лідерства.

Реалізація у Житомирі гендерної ініціативи сприяла активній консолідації жінок-лідерок громади з метою посилення впливу на соціально-економічний розвиток міста. Така діяльність змо-

гла привернути увагу громади та посадових осіб, які приймають рішення, до питання внеску жінок у соціально-економічний розвиток міста.

Найголовнішим результатом ініціативи є суспільне усвідомлення потреби збільшення представництва жінок в органах місцевого самоврядування, що дасть можливість забезпечити прийняття гендерно-збалансованих рішень щодо пріоритетів розвитку громади.

Інформація для контактів

Сарно Олена Миколаївна,
начальник управління у справах
сім'ї, молоді та спорту
Житомирської міської ради
вул. Велика Бердичівська, 61/18,
м. Житомир, 10008
тел. 412-43 87 64
ел.пошта: ussms@zt-rada.gov.ua

Тарасенко Наталія Леонідівна,
Голова Ради ЖОМГО «Паритет»
вул. Шевченка, 58,
с. Троковичі, Черняхівський район,
Житомирська область, 12345
тел. 097-521-41-29
ел.пошта: ngo_paritet@ukr.net

ВОЗНЕСЕНСЬК

Збільшення економічних можливостей жінок через гендерне бюджетування

29

Передумови

Малий та середній бізнес у сучасних умовах виступає головним рушієм економіки невеликих міст, особливо, зважаючи на занепад підприємств легкої та харчової промисловості і зростання безробіття. Тому органи місцевого самоврядування приділяють значну увагу розвитку підприємництва – приймають та реалізують різноманітні програми, які, на жаль, не завжди є гендерно-збалансованими і враховують потреби жінок-підприємниць.

У Вознесенську, 57% населення якого складають жінки, з 4016 суб'єктів господарювання майже 67% належать чоловікам. Підприємства, якими керують або володіють жінки, в середньому менші за розміром, ніж «чоловічі» та, відповідно, менш прибуткові, незалежно від галузі, в якій вони працюють. Цей дисбаланс яскраво ілюструє нерівність доступу жінок до економічних можливостей. Наприклад, щороку безробітні чоловіки отримують на 50% більше, ніж жінки, фінансової допомоги від держави на започаткування власної справи.

При плануванні заходів з підтримки та розвитку малого підприємництва і видатків з міського

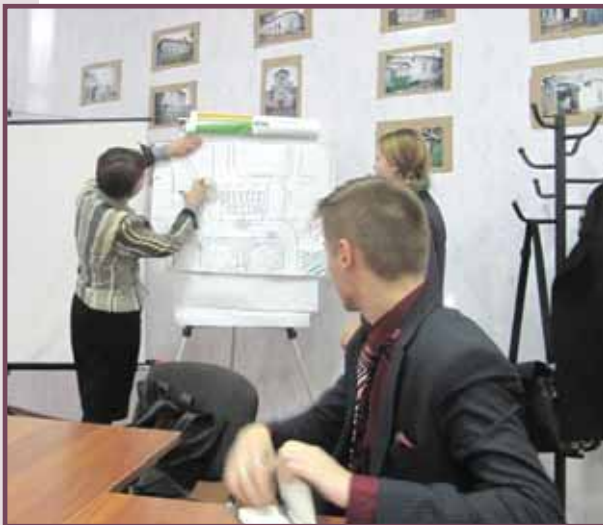
бюджету на їх реалізацію не враховуються гендерні аспекти. Такий підхід не сприяє справедливому та об'єктивному розподілу економічних ресурсів між жінками та чоловіками.

Практика показує, що жінкам значно важче скористатися підтримкою міської влади для розвитку власної справи, оскільки діючі програми не враховують їх потреб, зокрема, щодо отримання додаткових знань, інформаційно-консультативної допомоги, доступу до інформаційно-комунікативних ресурсів та бізнес-контактів.

Практика

Для сприяння врахуванню питань гендерної рівності в рішеннях органів місцевого самоврядування у Вознесеньку реалізовано ініціативу «Гендерне бюджетування як інструмент розширення економічних можливостей жінок». Її авторами та виконавцями виступили фахівці відділу енергоменеджменту, муніципальних ініціатив та інвестицій Управління комунальної власності Вознесенької міської ради спільно з міською громадською організацією «Центр активності локальної «Сузір'я».

Головна мета ініціативи – забезпечити врахування потреб та інтересів гендерних груп населення, дотримання гендерного балансу та

економічних прав жінок в процесі підготовки та прийняття рішень щодо підтримки і розвитку малого підприємництва у Вознесеньку.

Заходи ініціативи були впроваджені протягом вересня 2013 року – березня 2014 року. На початковому етапі відбулася широка інформаційна кампанія. Для проведення гендерного аналізу місцевої політики у сфері підтримки та розвитку підприємництва було створено громадську робочу групу у складі 17 експертів.

У листопаді-грудні 2013 року відбулися чотири дводенні тренінги для членів робочої групи, депутатів міської ради, посадових осіб, підприємців та лідерів громадських організацій. В ході навчання учасники отримали знання в сфері проведення гендерного аналізу та гендерної експертизи, врахування інтересів гендерних груп при формуванні місцевого бюджету та розробці цільових програм.

Наступним кроком реалізації ініціативи стало проведення гендерної експертизи Програми розвитку малого і середнього підприємництва в м.Вознесеньку на 2013-2014 роки та гендерного аналізу місцевого бюджету в частині підтримки та розвитку малого підприємництва. Підсумком цієї діяльності стали аналітичний звіт та рекомендації для органів місцевого самоврядування.

Ще одним напрямком було соціологічне дослідження серед осіб, що перебувають на обліку в центрі зайнятості та бажають започаткувати

власну справу. Мета цієї роботи - виявлення перешкод та адміністративних бар'єрів на шляху становлення майбутніх підприємців. Визначити потенційні можливості щодо забезпечення інтересів різних гендерних груп в економічній сфері допомогли три «глибинні» інтерв'ю з посадовими особами.

Результати дослідження стали підґрунтям для гендерного аналізу політики міської влади щодо підтримки і розвитку підприємництва. Протягом лютого 2014 року відбулися чотири заходи з його громадського обговорення за участі підприємців, депутатів міської ради, посадових осіб органів місцевого самоврядування, лідерів громадських організацій.

Проведення соціологічного опитування та громадського обговорення дозволило експертам

почути думки та потреби різних людей, а також залучити їх до розробки реальних кроків з покращення ситуації.

Результати

Результатом реалізації ініціативи є розробка та пілотне впровадження інструменту, що забезпечує врахування гендерної складової при формуванні місцевої політики та здійсненні видатків із місцевого бюджету в рамках підтримки та розвитку сфери підприємництва.

За рекомендаціями експертів, які реалізовували дослідження, до Програми розвитку малого і середнього підприємництва в м. Вознесеньська на 2013-2014 роки внесено зміни, що передбачають врахування гендерного компонента. Зокрема, для підтримки жінок передбачено надан-

ня їм інформаційно-консультативної, навчальної, методичної та юридичної допомоги з використанням сучасних інформаційно-комунікативних технологій, проведення тематичних гендерних інформаційних компаній.

Для забезпечення гендерно-справедливого розподілу бюджетних коштів, призначених для надання одноразової допомоги на започаткування власної справи, внесено зміни до складу відповідної комісії Вознесенського міськрайонного центру зайнятості. Окрім того, у Центрі започатковано серію тренінгів для жінок.

Подальшому впровадженню гендерних підходів у процес формування міської політики сприятиме введення гендерно-розподілених статистичних даних в систему обліку та звітності органів місцевого самоврядування Вознесенська та Центру надання адміністративних послуг.

Ініціатива «Гендерне бюджетування як інструмент розширення економічних можливостей жінок» допомогла вивчити та проаналізувати реальні потреби різних гендерних груп і розробити рекомендації для органів місцевого самоврядування, а також сприяла формуванню нового погляду на процес розподілу бюджетних коштів з врахуванням гендерного аспекту. Посадовці,

відповідальні за підготовку та прийняття рішень, отримали нові знання та навички, що допоможуть їм в подальшому приймати більш зважені управлінські рішення, орієнтовані на задоволення потреб конкретних мешканців (жінок та чоловіків) у різних сферах життєдіяльності міста.

Інформація для контактів
Гуртова Юлія Ігорівна,
Заступник начальника відділу
енергоменеджменту,
муніципальних ініціатив та інвестицій
Управління комунальної власності
Вознесенської міської ради
вул. Леніна, 41,
м. Вознесенськ, Миколаївська обл.
56500
тел./факс 5134-42 674
ел.пошта: vpmii@mail.ru

Бальцер Вікторія Вікторівна
Голова Правління ГО «ЦАЛ «Сузір'я»
вул. Пушкінська, 3 оф. 35,
м. Вознесенськ,
Миколаївська обл., 56500
тел. 097-518 58 55
ел.пошта: avike@ukr.net

ВІЛЬНЯНСЬК

Підвищення ефективності участі жінок у місцевому економічному розвитку

33

Передумови

Інтернет сьогодні є потужним засобом доступу до різноманітних інформаційних ресурсів, зокрема щодо пошуку роботи або створення власної справи.

Але, як зазначається у результатах досліджень Програми ЮНЕСКО «Інформація для всіх», в сучасному світі існують різкі гендерні диспропорції у використанні інформаційних та комунікаційних технологій. Нерівність володіння навичками використання ІТ певними гендерними групами людей, зокрема, жінками середнього та старшого віку, значно обмежує їх доступ до цих ресурсів, а отже – зменшує їх потенційний позитивний вплив на місцевий економічний розвиток.

Слід зазначити, що для молодого покоління не характерні гендерні відмінності у володінні та використанні інформаційно-комунікаційних технологій.

Практика

Ініціатива «Підвищення ефективності участі жінок в місцевому економічному розвитку», реалізована у Вільнянську з вересня 2013 року до березня 2014 року, була спрямована на

надання жінкам середнього та старшого віку можливості оволодіти сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями та навичками використання Інтернет, що дозволить їм покращити власну економічну самореалізацію.

В рамках виконання завдань ініціативи, перш за все, було організовано широку інформаційну кампанію, яка допомогла привернути увагу до ініціативи з боку місцевих жінок. Групу учасниць було сформовано за підсумками анкетування, яке визначило базовий рівень їх знань,

навичок та потреб у навчанні.

За навчальними програмами, розробленими з врахуванням індивідуальних особливостей учасниць, було проведено цикл занять. На першому учасниці вивчали тему «Сучасні комп'ютерно-інформаційні технології. Інтернет. Електронна пошта. Обмін інформацією. Робота з ресурсом Gmail». Наступні три були присвячені сервісам Google.

З числа слухачок сформовано групу тренерів, яка пройшла підготовку з методики викладання комп'ютерної грамотності для дорослих. В подальшому ці жінки зможуть самостійно проводити навчальні заходи і поширювати здобуті знання та навички серед інших представниць цільової групи. Під час спеціально організованих зустрічей в рамках навчання успішні підприємниці ділилися з учасницями власним досвідом використання сучасних комп'ютерних технологій у професійній діяльності.

Експерти та фахівці, залучені до реалізації ініціативи, розробили навчально-методичний посібник з використання ІКТ.

Напрацювання та результати реалізації ініціативи були презентовані на підсумковому круглому столі.

Результати

Цикл навчально-практичних занять, проведений в рамках ініціативи, дозволив групі з 20 жінок-жительок міста оволодіти інструментами

використання інформаційно-комунікаційних технологій та Інтернету для професійної самореалізації. Зустрічі з успішними жінками, які використовують ІКТ у своїй професійній та творчій діяльності, допомогли учасницям не тільки щодо практичних аспектів, а й вмотивували їх до освоєння нових технологій.

Створені та удосконалені в ході проекту навчально-методичні матеріали, програми та методики навчання група підготовлених тренерів зможе використовувати у подальшій діяльності з підвищення участі жінок у економічному розвитку міста.

Головним результатом ініціативи є розробка, апробація та запуск в дію механізму зменшення гендерної диспропорції у використанні інформа-

ційно-комунікативних технологій та мережі Інтернет для професійної самореалізації. Важливим чинником успіху є співпраця з Вільнянською міською радою та особиста підтримка міського голови Н.Мусієнко.

Населення Вільнянська складає 20 тисяч людей. Посади міського голови та секретаря міської ради обіймають жінки, серед депутатів міської ради – 50% жінки. Такі показники є нетиповими для України, але доводять, що жінки здатні займати активну громадську позицію і брати безпосередню участь у розвитку місцевої громади. Реалізована ініціатива створила додаткову підтримку для місцевих активісток, надавши їм нові інструменти і знання з використання ІКТ та Інтернету у професійній і творчій діяльності. Як результат – підвищується потенціал участі жінок в економічному розвитку територіальної громади.

Інформація для контактів

Холод Валентина Михайлівна,
Начальник юридичного відділу
Вільнянської міської ради
вул. Бочарова, 4,
м. Вільнянськ, Запорізька обл., 70002
тел. 6143-4 11 07
ел.пошта: vogoso@mail.ru

Балбекова Валентина Михайлівна,
спеціаліст Запорізького БФ
«Єдність» за майбутнє»
пр. Леніна, 193, м. Запоріжжя, 69006
тел. 61-236 70 00, факс 213 29 70
ел.пошта: balbekova@yandex.ru

ПЕРЕЩЕПИНЕ

Передумови

У місті Перещепине (Дніпропетровська область) проживають 10 тисяч людей, близько 6 тисяч з них мешкають у власних садибах.

Найбільша проблема громади – відсутність роботи і, відповідно, досить високий рівень безробіття, особливо серед молоді та жінок.

ГО «Перспектива» провело опитування молодих жінок міста. Виявилось, що кожна п'ята з них шукає та не знаходить роботу. Також дослідження показало, що жінки практично нічого не знають про «зелений» туризм як можливість працювати та покращити свій добробут, адже у місті немає жодної такої садиби. Окрім того, 70% опитаних

Зелений туризм: можливості зайнятості жінок

висловили бажання на власні очі побачити діяльність «зеленої» садиби, ознайомитися з послугами, які господарі надають туристам.

Практика

Перещепинська міська рада та ГО «Перспективи» вирішили спільно реалізувати ініціативу «Зелений туризм: можливості зайнятості жінок». Головна мета – розвиток підприємництва, зменшення безробіття серед жінок громади та підвищення їх економічної активності.

Суть ініціативи полягає в наданні можливості учасницям безпосередньо ознайомитися з діючими «зеленими» садибами та пройти практичний тренінг.

В ході реалізації ініціативи 20 жінок, які проживають в м.Перещепине, відвідали «зелені» садиби Диканського району Полтавської області та опанували знання і навички щодо ведення підприємницької діяльності у сфері «зеленого» туризму на семінарі-тренінгу.

Окрім того, в місті було організовано широку інформаційну кампанію щодо можливостей «зеленого» туризму у сенсі розвитку підприємницької діяльності та економічної активності. Важливим

компонентом став відеофільм про навчально-інформаційну поїздку жінок та організацію роботи «зелених» садиб Полтавської області, показаний на місцевому кабельному телебаченні.

На круглому столі «Зелений туризм: можливості зайнятості жінок та сталого розвитку громади» було напрацьовано рекомендації щодо кроків, які мають зробити влада і громада з одного боку для організації роботи «зелених» садиб, з іншого – для створення туристичного продукту, його промоції, приваблення до міста туристів.

Результати

Рекомендації круглого столу лягли в основу проекту Програми розвитку зеленого туризму на 2014-2019 роки, яку було схвалено сесією Перещепинської міської ради.

Жительки міста змогли на власні очі побачити, як функціонують «зелені» садиби, які послуги надаються туристам та відпочиваючим. Завдяки семінару-тренінгу вони зможуть самостійно організувати власний бізнес у цій сфері.

Відео-фільм, створений за підсумками навчального візиту, став засобом інформування громади про переваги «зеленого» туризму. Окрім телебачення, його продемонстровано на десяти заходах «Зелений туризм: можливості вашої зайнятості», які відбулися за участі жінок, залучених до ініціативи. Також фільм поширено у громадах Новомосковського району.

Важливим наслідком ініціативи є започатку-

вання у Перещепині діяльності команди з 30 жінок, готових разом працювати у підприємництві, зокрема, щодо «зеленого» туризму. Таким чином розпочався діалог між владою, жителями та бізнесом у напрямі розвитку сільського туризму в громаді. Жінки надихнулися новими ідеями – зацікавилися розвитком народних ремесел, виготовленням сувенірної продукції тощо.

Отже, головним результатом ініціативи стане активізація економічного розвитку громади завдяки залученню місцевих жителів до організації «зеленого» туризму. П'ять учасниць разом зі своїми родинами вже вирішили створити «зелені» садиби.

Інформація для контактів

Копитько Марина Григорівна,
секретар Перещепинської міської ради
вул. Шевченко, 43,
м. Перещепине,
Дніпропетровська область, 51220
тел. 5693-91 241, факс 914 09
ел.пошта: kopitko.marina@yandex.ua

Самарська Олена Олександрівна,
голова Новомосковської районної
ГО «Перспективи»
вул. Проектна, 4, кв.1,
м. Перещепине,
Дніпропетровська область, 51221
тел. 067 2581681, факс 5693- 904 03
ел.пошта: nnasteka@meta.ua

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
Львів	
Жінки у підприємстві	5
Черкаси	
Гендерне бюджетування як основа ефективного та справедливого місцевого бюджету	9
Кривий Ріг	
Гендерний портрет міста як засіб сприяння участі жінок у місцевому економічному розвитку	13
Городня	
Сильна жінка – сильна громада	18
Вінниця	
До сталого розвитку через участь жінок	22
Житомир	
Розширення участі жінок у прийнятті рішень та економічному розвитку	26
Вознесенськ	
Збільшення економічних можливостей жінок через гендерне бюджетування	29
Вільнянськ	
Підвищення ефективності участі жінок у місцевому економічному розвитку	33
Перещепине	
Зелений туризм: можливості зайнятості жінок	36

Асоціація міст України

вул. Артема, 73, 11 поверх, м. Київ, 04053

тел./факс 44 486 28 12, 486 28 78

www.auc.org.ua

Менеджер видання М.Юрченко (margo@auc.org.ua)

